

NÂNG CAO NĂNG LỰC QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC CHO TỔ TRƯỞNG CHUYÊN MÔN CÁC TRƯỜNG TIỂU HỌC THEO TIẾP CẬN NĂNG LỰC

Trần Thanh Thắng
Văn phòng 2, Bộ GD&ĐT tại Tp HCM

Tóm tắt: nâng cao năng lực quản lý hoạt động dạy học cho tổ trưởng chuyên môn các trường tiểu học có học sinh dân tộc S'Tieng theo tiếp cận năng lực, từ đó góp phần nâng cao chất lượng hoạt động dạy học theo tiếp cận năng lực. Nghiên cứu đã xây dựng các bước, quy trình nâng cao năng lực quản lý hoạt động dạy học cho tổ trưởng chuyên môn trường tiểu học: Xác định căn cứ để xây dựng kế hoạch giáo dục của nhà trường; Đánh giá tình hình và các điều kiện thực hiện chương trình trong năm học (trong đó tập trung phân tích, đánh giá đặc điểm tình hình kinh tế, văn hóa, xã hội địa phương tác động đến các hoạt động giáo dục của nhà trường trong năm học, những thuận lợi, khó khăn); Xác định mục tiêu giáo dục của nhà trường; Xây dựng kế hoạch tổ chức dạy học các môn học và hoạt động giáo dục theo tiếp cận năng lực phù hợp đặc điểm tâm sinh lý của học sinh dân tộc S'Tieng

Từ khóa: dạy học; giáo viên tiểu học; tổ trưởng chuyên môn; học sinh tiểu học; tiếp cận năng lực

IMPROVE THE CAPACITY OF MANAGING TEACHING ACTIVITIES FOR PROFESSIONAL HEADS OF ELEMENTARY SCHOOLS ACCORDING TO THE COMPETENCY APPROACH

Tran Thanh Thang
Office 2, Ministry of Education and Training in Ho Chi Minh City

Abstract: This study aims to enhance the management capacity of teaching activities for subject specialist team leaders in primary schools with S'Tieng ethnic students through a competency-based approach, thereby contributing to improving the quality of teaching activities through competency-based approaches. The research has developed steps and procedures to enhance the management capacity of teaching activities for subject specialist team leaders in primary schools, including: Identifying the basis for developing the school's educational plan; Evaluating the situation and conditions for implementing the curriculum during the academic year (with a focus on analyzing and evaluating the economic, cultural, and social characteristics of the local area affecting the school's educational activities during the academic year, as well as advantages and difficulties); Determining the educational objectives of the school; Developing a plan for organizing teaching and educational activities tailored to the psychological characteristics of S'Tieng ethnic students.

Keywords: teaching capacity; primary school teachers; subject specialist team leaders; primary school students; competency-based approach.

Nhận bài: 08/12/2023

Phản biện: 9/1/2024

Duyệt đăng: 12/1/2024

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Dân tộc S'Tiêng là một trong 53 dân tộc ít người ở Việt Nam. Đây là dân tộc bản địa ở vùng Đông Nam Bộ với dân số hơn 90.000 người (đứng thứ 5 trong các dân tộc thiểu số) sinh sống tập trung ở các tỉnh Bình Phước, Đồng Nai và Tây Ninh trong đó tuyệt đại đa số là ở Bình Phước (88.425 người, chiếm khoảng 95,6% tổng số). Tại tỉnh Bình Phước, hiện có 10.215 học sinh tiểu học là người S'Tiêng, chiếm 49,6% tổng số học sinh DTTS toàn tỉnh. So với học sinh các dân tộc thiểu số khác, chất lượng học tập của học sinh dân tộc này - cả về kiến thức, kỹ năng cũng như về phát triển năng lực - rất thấp và thấp hơn nhiều so với chất lượng đại trà. Việc nâng cao chất lượng hoạt động dạy học ở các trường tiểu học có học sinh dân tộc S'Tiêng là việc làm cấp thiết để đảm bảo sự bình đẳng về giáo dục cho các em hiện tại và tương lai.

2. TỔ CHỨC NGHIÊN CỨU, XÂY DỰNG KẾ HOẠCH DẠY HỌC CỦA TỔ BỘ MÔN THEO TIẾP CẬN NĂNG LỰC

2.1. Phân công nhiệm vụ

Đầu năm học, hiệu trưởng tiến hành giao nhiệm vụ cho từng thành viên nhà trường, phổ biến những mục tiêu và nội quy về chuyên môn, đồng thời chỉ đạo cho tập thể sư phạm khái quát lại các hoạt động đã thực hiện trong năm học qua, và nghiên cứu thảo luận các dự thảo nhiệm vụ năm học mới của ngành để cùng đưa ra định hướng xây dựng kế hoạch giáo dục nhà trường trong năm học mới với các tiêu chí: xác định căn cứ để xây dựng kế hoạch giáo dục của nhà trường. Đánh giá tình hình và các điều kiện thực hiện chương trình trong năm học (trong đó tập trung phân tích, đánh giá đặc điểm tình hình kinh tế, văn hóa, xã hội địa phương tác động đến các hoạt động giáo dục của nhà trường trong năm học, những thuận lợi, khó khăn). Xác định mục tiêu giáo dục của nhà trường. Xây dựng kế hoạch tổ chức dạy học các môn học và hoạt động giáo dục theo tiếp

cận năng lực phù hợp đặc điểm tâm sinh lý của học sinh dân tộc S'Tiêng

Hiệu trưởng phân công nhiệm vụ phó hiệu trưởng, tổng phụ trách đội, tổ trưởng chuyên môn, giáo viên phụ trách một mảng nội dung cụ thể, tìm kiếm những nguồn tài liệu chính thống để làm cơ sở xây dựng nội dung kế hoạch giáo dục nhà trường mang tính thời sự, bám sát tình hình địa phương, cũng như nghiên cứu kỹ bộ tài liệu hướng dẫn dạy học của bộ giáo dục và đào tạo, nghiên cứu khung chương trình của cấp học; các nội dung bài học trong sách giáo khoa của từng môn học để xác định nội dung dạy học phù hợp.

Hiệu trưởng chỉ đạo tổ trưởng chuyên môn tiến hành thảo luận với giáo viên để cùng xác định những bài học/ chủ đề có nội dung cần điều chỉnh, bổ sung (nếu có). Từ đó, thống nhất trong xây dựng kế hoạch dạy học theo tổ chuyên môn nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho giáo viên trong tổ thực hiện các hoạt động dạy học theo kế hoạch; giám sát, kiểm tra, đánh giá và đề xuất điều chỉnh, bổ sung kế hoạch dạy học phù hợp.

Việc xây dựng kế hoạch dạy học phải phù hợp với từng khối lớp: dựa vào đặt điểm tâm lý lứa tuổi của học sinh tiểu học dân tộc S'Tiêng. Kế hoạch dạy học phải xác định rõ mục tiêu phát triển các yêu cầu cần đạt, phù hợp với chương trình từng khối lớp; xác định các mạch nội dung, kiến thức, chủ đề học tập, yêu cầu cần đạt về phẩm chất, năng lực, thời lượng thực hiện; các yêu cầu kiểm tra, đánh giá môn học; nghiên cứu các chủ đề học tập, bài học và thời lượng thực hiện các môn, các học liệu bổ trợ kèm theo, các ngữ liệu có trong sách giáo khoa được sử dụng tại trường để xây dựng phương án tích hợp, điều chỉnh, bổ sung trong quá trình tổ chức các hoạt động dạy học.

2.2. Chỉ đạo, hướng dẫn giáo viên thiết kế bài dạy theo tiếp cận năng lực

Việc xây dựng kế hoạch dạy học theo tiếp cận năng lực học sinh cần được thực hiện theo quy trình sau đây:

Các bước khi xây dựng kế hoạch dạy học gồm:

Bước 1: Tìm hiểu chương trình, sách giáo khoa

Bước 2: Xác định các năng lực chung và năng lực đặc thù cần được hình thành, phát triển ở học sinh dân tộc S'Tiêng

Bước 3: Xác định hệ thống nhiệm vụ - hành động học tập mà học sinh cần thực hiện qua từng bài, chủ đề của môn học

Bước 4: Lựa chọn phương pháp, hình thức tổ chức dạy học phù hợp để triển khai các nhiệm vụ - hành động học tập đến học sinh.

Bước 5: Lựa chọn phương pháp và hình thức đánh giá kết quả thực hiện nhiệm vụ - hành động học tập trong hoạt động dạy học.

Bước 6: Lập kế hoạch dạy học môn học.

2.3. Chỉ đạo các tổ chuyên môn hỗ trợ giáo viên đa dạng hoá phương pháp dạy học theo tiếp cận năng lực

Hiệu trưởng chỉ đạo tổ trưởng chuyên môn cần quan tâm hỗ trợ giáo viên chọn lựa và sử dụng linh hoạt các phương pháp dạy học truyền thống và phương pháp dạy học đặc thù của môn học để thực hiện trong quá trình dạy học, đảm bảo nguyên tắc: học sinh tự mình hoàn thành nhiệm vụ học tập, nhận thức với sự tổ chức hướng dẫn của giáo viên, giúp học sinh phát huy tính chủ động, tích cực trong quá trình học tập nhằm tăng cường sự tương tác trao đổi giao tiếp giữa giáo viên và học sinh.

Chỉ đạo giáo viên đổi mới phương pháp dạy học, hình thức tổ chức dạy học theo tiếp cận năng lực học sinh dân tộc S'Tiêng, đổi mới các phương pháp dạy học truyền thống qua việc giáo viên nắm vững những yêu cầu và sử dụng thành thạo các kỹ thuật trong việc chuẩn bị cũng như khi tiến hành bài dạy trên lớp. Giáo viên cần xác định những phương hướng riêng để cải tiến phương pháp dạy học và kinh nghiệm cá nhân, cụ thể ở mỗi môn của chương trình giáo dục phổ thông 2018. Ngoài việc kết hợp thực hiện các phương pháp dạy học truyền thống và tích

cực theo hướng phát triển năng lực học sinh, giáo viên phải khai thác và sử dụng linh hoạt những phương pháp dạy học đặc thù của từng môn học.

Thông qua các hoạt động chuyên môn như: chuyên đề, hoạt động ngoại khóa của trường, lớp, nhà trường chỉ đạo tổ trưởng chuyên môn kiểm tra, đánh giá giáo viên thực hiện đổi mới các nguyên tắc dạy học theo tiếp cận năng lực học sinh. Đồng thời, đề xuất với hiệu trưởng biểu dương, khen thưởng những giáo viên đi đầu, đổi mới thực hiện dạy học theo định hướng phát triển năng lực học sinh như xét danh hiệu thi đua, nâng lương sớm, đề xuất quy hoạch...

2.4. Tổ chức giáo viên vận dụng các phương pháp và hình thức tổ chức dạy học ở trường tiểu học theo tiếp cận năng lực

- Yêu cầu đối với phương pháp và hình thức tổ chức dạy học theo tiếp cận năng lực học sinh: Trong dạy học theo tiếp cận năng lực học sinh, phương pháp và hình thức tổ chức dạy học đóng một vai trò quan trọng. Tuy nhiên, để phương pháp và hình thức tổ chức dạy học thực hiện tốt vai trò của mình thì bản thân chúng phải là những phương pháp và hình thức tổ chức dạy học tích cực, có nhiều khả năng trong việc phát huy tính chủ động, sáng tạo và vận dụng kiến thức, kỹ năng của người học; tập trung dạy cách học, cách nghĩ, khuyến khích tự học, tạo cơ sở để người học tự cập nhật và đổi mới tri thức, kỹ năng, phát triển năng lực; tổ chức hình thức học tập đa dạng; chú ý các hoạt động xã hội, ngoại khóa, nghiên cứu khoa học. Các phương pháp và hình thức tổ chức dạy học tích cực theo tiếp cận năng lực học sinh trong dạy học theo tiếp cận năng lực học sinh, cần vận dụng các phương pháp và hình thức tổ chức dạy học sau đây:

+) Đối với phương pháp dạy học, quan tâm nhiều hơn đến phương pháp thảo luận nhóm, giải quyết vấn đề, dạy học theo dự án,... Cùng các kỹ thuật dạy học tích cực.

+) Đối với hình thức tổ chức dạy học, bên cạnh hình thức dạy học trên lớp, cần quan tâm nhiều hơn đến các hoạt động xã hội, ngoại khóa, nghiên cứu khoa học...

Trong quá trình dạy học, việc vận dụng các phương pháp và hình thức tổ chức dạy học tích cực theo tiếp cận năng lực năng lực học sinh cần được thực hiện bằng một quy trình, gồm các bước sau đây:

+) Bước 1: nghiên cứu nội dung bài học

Mục đích của việc tìm hiểu nội dung bài học là nhằm xác định bài học đó có đóng góp gì cho sự phát triển năng lực học sinh? Và để phát triển năng lực học sinh, bài học đó cần được “tái cấu trúc” như thế nào?

+) Bước 2: tìm hiểu sự khác biệt về năng lực và phong cách học của học sinh mỗi học sinh đều học tập, phát triển bằng chính khả năng và phong cách riêng của mình. Vì thế, giữa các em có sự khác biệt về năng lực và phong cách học. Sự khác biệt này đòi hỏi giáo viên khi sử dụng các phương pháp và hình thức tổ chức dạy học cần phải có sự “ cá thể hóa”.

+) Bước 3: khảo sát điều kiện dạy học của nhà trường điều kiện dạy học của nhà trường không chỉ ảnh hưởng đến chất lượng giáo dục mà còn ảnh hưởng đến việc vận dụng các phương pháp và hình thức tổ chức dạy học, nhất là các phương pháp và hình thức tổ chức dạy học tích cực. Do đó, trước khi quyết định vận dụng phương pháp và hình thức tổ chức dạy học nào đối với bài dạy, giáo viên cần tìm hiểu xem sơ sở vật chất, thiết bị dạy học của nhà trường như thế nào, có đảm bảo cho việc tổ chức hoạt động dạy học theo tiếp cận năng lực năng lực học sinh không?

+) Bước 4: cân nhắc điểm mạnh, điểm yếu của giáo viên trong vận dụng các phương pháp và hình thức tổ chức dạy học.

Sở trường, sở đoạn chính là điểm mạnh, điểm yếu trong tay nghề sư phạm của giáo viên nói chung, trong vận dụng các phương

pháp và hình thức tổ chức dạy học nói riêng. Ở từng giáo viên, việc vận dụng phương pháp và hình thức tổ chức dạy học này có thể là ưu thế nhưng việc vận dụng phương pháp và hình thức tổ chức dạy học khác có thể là hạn chế. Vì thế, giáo viên cần cân nhắc ưu thế, hạn chế của mình khi vận dụng các phương pháp và hình thức tổ chức dạy học để đạt được hiệu quả dạy học cao nhất.

Sau bước 4, giáo viên đã lựa chọn được các phương pháp và hình thức tổ chức dạy học phù hợp. Ở bước này giáo viên triển khai các phương pháp và hình thức tổ chức dạy học đã lựa chọn vào việc tổ chức hoạt động dạy học. Dù lựa chọn và triển khai các phương pháp và hình thức tổ chức dạy học như thế nào đi nữa thì cũng đều phải đáp ứng yêu cầu phát triển năng lực học sinh

+) Bước 5: triển khai các phương pháp và hình thức tổ chức dạy học

2.5. Chỉ đạo giáo viên đa dạng hóa các hình thức tổ chức dạy học theo tiếp cận năng lực

Hiệu trưởng chỉ đạo các tổ chuyên môn, các giáo viên tổ chức một cách linh hoạt, sáng tạo cho học sinh trong các giờ học lý thuyết, đồng thời tổ chức các giờ học thực hành qua đó giúp học sinh có nhiều cơ hội rèn luyện kỹ năng giao tiếp, sử dụng vốn từ ngữ tiếng Việt đã được học trong các môn học.

Thông qua các tiết hội giảng, chuyên đề, các buổi sinh hoạt chuyên môn, hiệu trưởng cần giới thiệu đến giáo viên sự kết hợp các hình thức, phương pháp tổ chức dạy học có nhiều tác dụng trong việc phát huy tính tích cực học tập của học sinh trong quá trình tiếp thu kiến thức nhằm đảm bảo tất cả học sinh đều được thực hành luyện tập, biết hỗ trợ lẫn nhau, bước đầu giúp các em làm quen với phong cách làm việc hợp tác.

2.6. Chỉ đạo tổ chuyên môn, giáo viên lựa chọn thiết kế công cụ kiểm tra đánh giá kết quả học tập theo tiếp cận năng lực.

Hiệu trưởng chỉ đạo phó hiệu trưởng, tổ trưởng chuyên môn, giáo viên xây dựng công cụ kiểm tra đánh giá thật cụ thể, tường minh có thể đo đếm được. Các công cụ này phải phản ánh được tất cả các nội dung kiểm tra. Đồng thời chỉ đạo khâu ra đề bám sát theo khung năng lực và ma trận, đảm bảo có sự phân hóa học sinh như: nhận biết, thông hiểu, vận dụng, vận dụng ở mức độ cao hơn.

Chỉ đạo giáo viên tăng cường phối hợp sử dụng đa dạng các phương pháp và hình thức kiểm tra. Thực hiện biên soạn các bài kiểm tra đa dạng (bằng giấy, thực hành, cá nhân, nhóm...) để giáo viên áp dụng trong suốt quá trình dạy học và khâu ra đề bám sát theo khung năng lực và ma trận, đảm bảo có sự phân hóa học sinh.

Hiệu trưởng tổ chức đánh giá mức độ thực hiện quản lý kiểm tra đánh giá kết quả học tập trên cơ sở phân tích kết quả đo lường được để so sánh sự phù hợp của việc thực hiện với chuẩn và tiêu chí đã đề ra cho 3 mục đích: (1) khẳng định mức độ đạt được hay chưa đạt được của học sinh về phát triển năng lực, kỹ năng học tập và định hướng giá trị so với yêu cầu đặt ra của mục tiêu học tập; (2) kích thích và phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của học sinh cùng sự nỗ lực vươn lên, rèn luyện nhằm phát triển toàn diện năng lực, phẩm chất cho học sinh; (3) rút kinh nghiệm, làm cơ sở điều chỉnh kế hoạch và thực hiện tốt chức năng quản lý của hiệu trưởng; đồng thời khen thưởng những giáo viên thực hiện tốt, cũng như nhắc nhở phê bình đối với những cá nhân thực hiện chưa đúng.

2.7. Bồi dưỡng nâng cao năng lực quản lý hoạt động dạy học theo tiếp cận phát triển năng lực cho đội ngũ tổ trưởng chuyên môn trường tiểu học có học sinh dân tộc S'Tiêng

Xác định rõ mục tiêu bồi dưỡng nâng cao năng lực quản lý hoạt động dạy học theo tiếp cận năng lực năng lực học sinh cho cán bộ quản lý trường tiểu học. Trước hết, mục tiêu bồi dưỡng giáo viên ở các trường tiểu học có học sinh dân tộc S'Tiêng tỉnh Bình

Phước cũng phải thực hiện mục tiêu chung của bồi dưỡng thường xuyên giáo viên tiểu học là để cập nhật kiến thức về chính trị, kinh tế - xã hội, bồi dưỡng phẩm chất chính trị, đạo đức nghề nghiệp, phát triển năng lực dạy học, năng lực giáo dục và những năng lực khác theo yêu cầu của chuẩn nghề nghiệp giáo viên, yêu cầu nhiệm vụ năm học, cấp học, yêu cầu phát triển giáo dục của địa phương, yêu cầu đổi mới và nâng cao chất lượng giáo dục; phát triển năng lực tự học, tự bồi dưỡng của giáo viên; năng lực tự đánh giá hiệu quả bồi dưỡng thường xuyên; năng lực tổ chức, quản lý hoạt động tự học, tự bồi dưỡng giáo viên của nhà trường, của phòng giáo dục và đào tạo và của sở giáo dục và đào tạo.

Bên cạnh đó, mục tiêu bồi dưỡng giáo viên ở các trường tiểu học có học sinh dân tộc S'Tiêng tỉnh Bình Phước cần phải đáp ứng chuẩn đầu ra đối với học sinh dân tộc S'Tiêng, đó là những năng lực và phẩm chất cần thiết để giáo viên không chỉ làm tốt nhiệm vụ giảng dạy mà còn làm tốt vai trò của nhà giáo dục, nhà nghiên cứu độc lập về giáo dục; có khả năng giải quyết những vấn đề nảy sinh từ thực tiễn dạy học ở các trường tiểu học có học sinh dân tộc S'Tiêng. Giáo viên phải có khả năng thích ứng cao đối với yêu cầu đổi mới và phát triển giáo dục; sự thay đổi vai trò của người giáo viên trong xã hội hiện đại. Giáo viên ở các trường tiểu học phải được bồi dưỡng về chữ viết, tiếng nói, truyền thống văn hoá, phong tục tập quán, đặc điểm tâm sinh lí, ... của người dân tộc S'Tiêng.

Triển khai bồi dưỡng giáo viên dạy tiếng S'Tiêng với tư cách là môn học tự chọn theo chương trình giáo dục phổ thông năm 2018, thời lượng 70 tiết/năm/lớp. Trước hết là bồi dưỡng giáo viên người dân tộc S'Tiêng, một số giáo viên không phải là người dân tộc S'Tiêng nhưng lại am hiểu tiếng S'Tiêng và bồi dưỡng giáo viên ở các trường tiểu học có học sinh dân tộc S'Tiêng để dạy tiếng

S'Tiêng. Đây được xem như là một phương án tối ưu nhằm tạo bước đột phá nâng cao chất lượng giáo dục ở các trường tiểu học có học sinh dân tộc S'Tiêng.

Tổ chức xây dựng chương trình bd nâng cao năng lực quản lý hoạt động dạy học theo tiếp cận năng lực năng lực học sinh cho cán bộ quản lý trường tiểu học. Nội dung bồi dưỡng giáo viên đáp ứng nhu cầu dạy học ở các trường tiểu học có học sinh dân tộc S'Tiêng được bám sát theo chương trình bồi dưỡng thường xuyên của bộ giáo dục và đào tạo.

- Nội dung chương trình bồi dưỡng 01: cập nhật kiến thức nghiệp vụ thực hiện nhiệm vụ năm học của cấp tiểu học áp dụng trong cả nước. Bộ giáo dục và đào tạo quy định cụ thể theo từng năm học các nội dung bồi dưỡng về đường lối, chính sách phát triển giáo dục phổ thông, chương trình giáo dục phổ thông, kiến thức các môn học, hoạt động giáo dục thuộc chương trình giáo dục tiểu học.

- Nội dung chương trình bồi dưỡng 02: cập nhật kiến thức, kỹ năng, nghiệp vụ thực hiện nhiệm vụ phát triển giáo dục phổ thông theo từng thời kỳ của địa phương.

Sở giáo dục và đào tạo quy định cụ thể theo từng năm học các nội dung bồi dưỡng về phát triển giáo dục địa phương của tỉnh, thực hiện chương trình giáo dục phổ thông, chương trình giáo dục địa phương. Cần bồi dưỡng kiến thức chuyên môn, tập trung vào những nội dung giáo viên dạy học ở trường th có học sinh dân tộc S'Tiêng còn yếu, các chuyên đề dạy học liên quan đến việc nâng cao chất lượng dạy học ở các trường tiểu học có học sinh dân tộc S'Tiêng.

- Nội dung chương trình bồi dưỡng 03: phát triển năng lực nghề nghiệp đáp ứng yêu cầu vị trí việc làm, kiến thức, kỹ năng chuyên ngành.

Sở giáo dục và đào tạo chỉ đạo các phòng giáo dục và đào tạo, các trường tiểu học hướng dẫn giáo viên tự chọn các mô đun bồi dưỡng nhằm phát triển năng lực nghề

nh nghiệp đáp ứng yêu cầu vị trí việc làm, kiến thức kỹ năng chuyên ngành nhằm phát hiện và giải quyết những vấn đề nảy sinh trong thực tiễn cuộc sống và thực tiễn giáo dục ở các trường tiểu học, đặc biệt là đối với các trường tiểu học có học sinh dân tộc S'Tiêng.

Phương pháp bồi dưỡng: phương pháp bồi dưỡng phải lôi cuốn, linh hoạt, phù hợp, hướng dẫn cho giáo viên tích cực, chủ động, sáng tạo trong học tập. Nên tập trung vào hoạt động của giáo viên với phương châm “lấy tự học, tự bồi dưỡng là chính”. Giảng viên cần liên hệ lý luận với thực tiễn, sử dụng các tình huống trong dạy học để nâng cao năng lực giải quyết vấn đề, đa dạng hóa các hình thức dạy học được xem là phương pháp đặc thù của quá trình bồi dưỡng. Giảng viên nên trình bày những cái mà giáo viên cần, những điều họ chưa thể làm được. Bởi vì học bồi dưỡng cũng là học, bản chất của việc học là không thụ động, người học không học qua các từ ngữ, lời nói; họ học từ những kinh nghiệm phải trả giá trong thực tiễn. Giảng viên cần mở rộng khả năng áp dụng kiến thức thu được. Các học viên cần được giúp đỡ trong việc tạo ra bước nhảy từ lý thuyết sang ứng dụng và người giảng viên có thể giúp đỡ. Tăng cường tính thực hành trong phương pháp bồi dưỡng trên tinh thần tích cực hóa người học, chú trọng hoạt động tự bồi dưỡng của mỗi cá nhân với trao đổi, thảo luận trong các tổ nhóm chuyên môn xoay quanh những nội dung học tập và những tình huống được nêu.

Quy trình bồi dưỡng nâng cao năng lực quản lý hoạt động dạy học theo tiếp cận năng lực năng lực học sinh cho cán bộ quản lý trường tiểu học gồm các bước sau đây:

+) Bước 1: Phát tài liệu bồi dưỡng, hướng dẫn sơ bộ cho cán bộ quản lý về nội dung tài liệu bồi dưỡng, nhất là những nội dung mới hoặc khó; các câu hỏi/nhiệm vụ cần phải thực hiện;

+) Bước 2: Cán bộ quản lý trường tiểu học tự nghiên cứu tài liệu bồi dưỡng;

+) Bước 3: Tổ chức cho cán bộ quản lý trường tiểu học trao đổi về tài liệu bồi dưỡng theo nhóm (bao gồm cán bộ quản lý của một số trường), đại diện nhóm trình bày kết quả làm việc của nhóm mình trước lớp;

+) Bước 4: Tập trung những điểm khó của tài liệu, những nội dung cán bộ quản lý chưa rõ hoặc chưa thống nhất qua tự nghiên cứu và trao đổi, thảo luận;

+) Bước 5: Tổ chức giải đáp thắc mắc, bổ sung kiến thức và kỹ năng giúp cán bộ quản lý trường tiểu học hiểu sâu hơn tài liệu.

Hình thức bồi dưỡng. Mỗi nhà trường cần xây dựng nhiều hình thức bồi dưỡng khác nhau, đảm bảo tính đa dạng, phong phú các hình thức và cũng để giáo viên có điều kiện lựa chọn cho mình hình thức bồi dưỡng phù hợp. Trên cơ sở mục đích, lập kế hoạch, xác định nội dung bồi dưỡng (chuẩn nghề nghiệp, đổi mới phương pháp dạy học, đổi mới đánh giá học sinh tiểu học, chuẩn bị và tăng cường tiếng việt cho học sinh DTTS, tổ chức hoạt động trải nghiệm cho học sinh,...) Mà các cấp quản lý giáo dục, giáo viên xác định hình thức bồi dưỡng tương ứng như: tập trung, thường xuyên qua sinh hoạt chuyên môn theo chuyên đề, tự bồi dưỡng, ...

+ Bồi dưỡng tập trung: tổ chức cho giáo viên tự giác, tích cực tham gia trải nghiệm (hoạt động cá nhân, trao đổi, thảo luận theo cặp trong nhóm, cả nhóm; thực hành, vận dụng, đặc biệt quan tâm khai thác vốn sống, kinh nghiệm giảng dạy). Báo cáo viên chỉ đóng vai trò là người tổ chức, nêu vấn đề, gợi mở, chỉ đạo, quản lý, điều hành, kết luận và chỉ giúp đỡ, hỗ trợ giáo viên, các nhóm khi thực sự cần thiết.

+ Bồi dưỡng thường xuyên qua sinh hoạt chuyên môn theo hướng nghiên cứu nội dung bài học, dự giờ, nhận xét, góp ý (tâm đắc điều gì, điều gì còn băn khoăn thì cần chỉ ra cách làm như thế nào để tốt hơn...), điều chỉnh bài học để học sinh có thể tự học được; giao lưu học tập,... Thông qua sinh hoạt tổ khối chuyên môn tại trường tiểu học, thông qua sinh hoạt

chuyên môn theo cụm trường tiểu học; tự bồi dưỡng qua tài liệu tham khảo, bài giảng điện tử, qua truyền hình, mạng internet,...

2.8. Đánh giá kết quả bồi dưỡng nâng cao năng lực quản lý hoạt động dạy học theo tiếp cận năng lực học sinh cho cán bộ quản lý trường tiểu học

Kết quả kiểm tra chỉ thực sự có ý nghĩa khi người kiểm tra (giảng viên) đánh giá được đối tượng kiểm tra (giáo viên) và người học tự đánh giá được bản thân. Nghĩa là ý nghĩa của kiểm tra chỉ có được khi cả giảng viên và giáo viên đánh giá được sau kiểm tra. Nếu chỉ dừng lại ở mục đích cho điểm, lấy điểm thì kiểm tra, đánh giá chưa đổi mới bởi không có tác dụng thúc đẩy việc điều chỉnh động cơ, thái độ, cách học của giáo viên. Việc đánh giá kết quả bồi dưỡng qua một số yếu tố như:

- Giáo viên nắm nội dung kiến thức, kỹ năng vừa được bồi dưỡng;

- Giáo viên vận dụng những kiến thức, kỹ năng đó vào giải quyết các tình huống thực tiễn trong dạy học và trong cuộc sống;

- Chất lượng học sinh trong học tập, rèn luyện sau khi giáo viên được bồi dưỡng

Việc bồi dưỡng giáo viên có quan hệ mật thiết với nhiệm vụ chính của giáo viên, đó là nâng cao chất lượng giảng dạy. Vì thế, ban giám hiệu các trường nên sử dụng kết quả bồi dưỡng như là một trong những tiêu chí đánh giá giáo viên có hoàn thành nhiệm vụ hay không, từ đó giúp cho giáo viên xác định động cơ học tập đúng đắn. Đưa vấn đề hoàn thành việc bồi dưỡng thành tiêu chí để đánh giá thi đua, xếp loại giáo viên trong từng học kì, từng năm học.

2.9. Chỉ đạo tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin vào dạy học theo định hướng phát triển năng lực

Ứng dụng công nghệ thông tin đã trở thành một nhu cầu tự nhiên của giáo viên và học sinh trong quá trình dạy học nói chung, dạy học theo tiếp cận năng lực học sinh nói

riêng. Trong quá trình sử dụng các thiết bị dạy học hiện đại và ứng dụng công nghệ thông tin, các giáo viên sẽ hình thành được những kỹ năng cần thiết, từ đó, giáo viên có thể sử dụng thành thạo các thiết bị dạy học hiện đại. Ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy, bài giảng điện tử là nội dung bài học được minh họa bằng những âm thanh, hình ảnh sống động, làm cho học sinh thích thú và tiếp thu bài nhẹ nhàng hơn, ứng dụng công nghệ thông tin đảm bảo nâng cao khả năng tự học, phát triển tư duy tích cực của người học, đồng thời tạo điều kiện cho người dạy tự hoàn thiện, tự cập nhật thông tin nhanh chóng, đáp ứng nhu cầu đổi mới mạnh mẽ các phương pháp dạy học nói chung và phương pháp dạy học bậc tiểu học nói riêng.

Để chỉ đạo công tác ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học, đòi hỏi hiệu trưởng phải làm tốt một số công việc sau đây:

Lập kế hoạch chiến lược xây dựng hạ tầng công nghệ thông tin (mua mới máy vi tính; lắp đặt nhiều phòng multimedia; trang bị projector, phương tiện nghe nhìn; nâng cấp mạng internet kết nối wifi, website...).

Huy động các nguồn lực từ xã hội hóa giáo dục để tăng cường mua sắm thêm thiết bị công nghệ thông tin mới phục vụ cho hoạt động dạy học theo tiếp cận năng lực học sinh.

Chỉ đạo việc tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin vào quá trình dạy học theo tiếp cận năng lực năng lực học sinh đối với từng tổ chuyên môn, từng giáo viên...

Tổ chức bồi dưỡng cho đội ngũ tổ trưởng chuyên môn và giáo viên có kiến thức về tin học và việc sử dụng các phần mềm để thiết kế giảng dạy một bài giảng điện tử, tổ chức các trò chơi học tập qua các phần mềm hỗ trợ, những chuyên đề giảng dạy có sự hỗ trợ của công nghệ thông tin để giáo viên học hỏi, rút kinh nghiệm về kỹ năng thực hiện một bài giảng nhằm phát huy năng lực học sinh.

3. KẾT LUẬN

Nâng cao công tác quản lý hoạt động dạy của đội ngũ tổ trưởng chuyên môn theo tiếp cận năng lực là việc cần thiết giúp đạt được mục tiêu dạy học đã đề ra cần thông qua việc xây dựng kế hoạch chung cho nhà trường. Kết quả thử nghiệm biện pháp “Bồi dưỡng nâng cao năng lực quản lý hoạt động dạy học theo tiếp cận năng lực cho đội ngũ tổ trưởng chuyên môn các trường tiểu học có học sinh dân tộc S’Tiêng” cho thấy biện pháp này phù hợp thực tiễn trường TH có HS dân tộc S’Tiêng và rất hiệu quả cho việc quản lý HĐDH; đồng thời, khẳng định tính khoa học, đúng đắn của biện pháp đề xuất gắn với tính đặc thù ở trường TH có HS dân tộc S’Tiêng

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Đặng Quốc Bảo, Nguyễn Thanh Vinh (2011), *Quản lý nhà trường*, Nxb Giáo dục, Hà Nội
- Đặng Thành Hưng (2012). *Năng lực và giáo dục theo tiếp cận năng lực*. Tạp chí Quản lý giáo dục, số 43 tháng 12/2012, tr. 18-26
- Jean - Marc Denomme & Madeleine Roy (2000), *Tiến tới một phương pháp sư phạm tương tác*, Nxb Thanh niên, Hà Nội.
- Nguyễn Thị Kim Chi (2017), *Quản lý phát triển chương trình giáo dục nhà trường phổ thông theo tiếp cận năng lực*, luận án Tiến sĩ Quản lý giáo dục, Đại học Vinh
- Phạm Hồng Quang (2003), *Tổ chức dạy học cho học sinh dân tộc miền núi*, NXB Đại học Sư phạm Thái Nguyên.
- Nguyễn Thị Phương Thảo (2012), *Đặc điểm tâm lý của học sinh dân tộc ít người, học sinh có nhu cầu đặc biệt, học sinh có hoàn cảnh khó khăn*, Tài liệu BDTX GVTH, Bộ GD&ĐT.

Robert J. Marzano (2013), *Quản lý hiệu quả lớp học*, Nxb Giáo dục Việt Nam, Hà Nội.

Robert J. Marzano, Debra J. Pickering - Jane E. Pollock (2011), *Các phương pháp dạy học hiệu quả*, Nxb Giáo dục Việt Nam, Hà Nội.

Thái Văn Thành - Dương Thị Thanh Thanh (2015), *Công tác quản lý trường tiểu học*, NXB Đại học Vinh.

Thái Văn Thành (2017), *Quản lý nhà trường phổ thông trong bối cảnh hiện nay*, NXB Đại học Vinh.

Thái Văn Thành, chủ biên (2015), *Nâng cao hiệu quả quản lý hoạt động dạy học các trường phổ thông tỉnh Bình Dương*, Nxb Đại học Vinh.